Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0001-0

B. H. d
3

N. 204

L 57

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0002-5

Q. Horatii Flacci epistolarum libri duo.

VITI VVERLERI IN EPISTOLAS HORATII EPIGRAMMA.

HORATIVS LOQVITVR.

Vt titulus monstrat deductis arte figuris
Qua nulla in toto clarior orbe viget
Flaccus sum, patrio qui de cognomine primus
Narratur Lyricos: concinuisse: modos
Forsitan horridulus fueram, mendosus & asper
Nec poterant seriem: queque tenere: suam
Iam nouus & nitida videor cute: pellere cunctas
Nanque dedit labes officiosa manus
Q, si nosse cupis, que sit via proxima laudi
Vnde homines famā: nomen: & astra petant
Ardua quid virtus, quid mollis inertia suadet
Me lege: tunc votis: mox potiere: tuis

Venundant Erffordie in Officina Matthei maler in domo vulgariter (zum schwartzen horn) nuncupato prope mercatorum pontem.

GYMN. HALB.
EX DON.
THEOD. SCHMID.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0003-1

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0004-6

LIBER PRIMVS EPISTOLARVM HO/RATII AD MOECENATEM.

P Rima dicte mihi summa dicende camena
Spectatum satis & donatū iam rude quæris
Mœcenas iterum antiquo me includere ludo:
Non eadem est ætas·non mens Veianius armis
Herculis ad postem fixis/latet abditus agro:
Ne populum extrema totiens exoret harena:
Est mihi purgatam crebro qui personet aurem
Solue senescentem mature sanus equum:ne
Peccet ad extremū ridendus: & illa ducat:
Nunc itaqꝫ & versus: & cetera Ludicra:pono:
Quid verū atqꝫ decens curo·& rogo·& oīs in hoc sum
Condo & compono quæ mox depromere possim
Ac ne forte roges quo me duce·quo lare·tuter:
Nullius addictus iurare in verba magistri:
Quo me cunqꝫ rapit tempestas deferor hospes:
Nunc agilis fio·& mersor ciuilibus vndis·
Virtutis veræ custos·rigidusqꝫ satelles
Nunc in Aristippi furtim præcepta relabor:
Et mihi res:non me rebus: submittere conor:
Vt nox longa·quibus mentitur amica:diesqꝫ
Longa videtur opus debentibus: vt piger annus
Pupillis·quos dura premit custodia matrum:

Liber Primus.

Sic mihi tarda fluunt ingrataq; tempora: quę spem
Consiliumq; morantur agendi gnauiter: id quod
Aeque pauperibus prodest locupletibus æquæ:
Aeque neglectum pueris senibusq; nocebit:
Restat vt his ego me ipse regam solerq; elementis:
Non possis oculo quantum contendere Lynceus
Non tamen icc irco contendas lippus inungi:
Nec quia desperes inuicti membra Gliconis
Nodosa corpus nolis prohibere chiragra:
Est quoddam prodire tenus: si non datur vltra:
Feruet auaricia miseraq; cupidine pectus:
Sunt verba & voces quibus hunc lenire dolorem
Possis: & magnam morbi deponere partem:
Laudis amore tumes: sunt certa piacula quę te
Ter pure lecto poterunt recreare libello
Inuidus: iracundus: iners: vinosus: amator:
Nemo adeo ferus est vt non mitescere possit
Si modo culturæ patientem commodet aurem:
Virtus est vitium fugere: & sapientia prima
Stulticia caruisse: vides: quæ maxima credis
Esse mala: exiguum censum: turpemq; repulsam:
Quanto deuites animi: capitisq; labore:
Impiger extremos curris mercator ad Indos
Per mare: pauperiem fugiens: per saxa per ignes:
Ne cures ea que stulte miraris & optas:

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0006-7

Discere / & audire / & meliori credere non vis:
Quis circum pagos: & circum compita pugnax
Magna coronari contemnat olimpica / cui spes?
Cui sit conditio dulcis sine puluere palme?
Vilius argentum est auro: virtutibus aurum:
O ciues ciues quærenda pecunia primũ est?
Virtus post nummos / hæc Ianus summus ab imo
Perdocet: hæc recinunt iuuenes dictata: senesq;
Læuo suspensi loculos / tabulamq; lacerto:
Si quadringentis sex septem milia desunt
Est animus tibi / sunt mores / & lingua / fidesq;:
Plebs eris: at pueri ludentes rex eris aiunt
Si recte facies / hic murus æneus esto:
Nil conscire sibi / nulla pallescere culpa:
Roscia dic sodes melior lex: an puerorum
Nenia? quæ regnum recte facientibus offert:
Et maribus Curijs & decantata Camillis:
Is ne tibi melius suadet: qui rem facias: rem
Si possis recte: si non: quocunq; modo rem
Vt propius spectes lachrymosa poemata Puppi?
An qui fortunæ te responsare superbæ
Liberum & erectum presens hortatur & optat?
Q; si me populus Romanus forte roget: cur
Non vt porticibus sic iudicijs fruar ijsdem:
Nec sequar: aut fugiam: quæ diligit ipse: vel odit.

Liber Primus:

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit: referam, quia me vestigia terrent
Omnia te aduersum spectantia: nulla retrorsum:
Belua multoꝝ es capitum: nam quid sequar: aut quē?
Pars hominū gestit conducere publica: sunt qui
Frustis & pomis viduas venentur auaras:
Excipiantq; senes, quos in viuaria mittant:
Multis occulto crescit res fœnore: verum
Esto alijs alios rebus studijsq; teneri:
Idem eadem possunt horam durare probantes:
Nullus in orbe sinus Baijs prælucet amœnis
Si dixit diues: lacus & mare sentit amorem
Festinantis heri: cui si vitiosa libido
Fecerit auspicium: cras ferramenta Theanum
Tolletis fabri: lectus genialis in aula est:
Nil ait esse prius, melius nil celibe vita:
Si non est: iurat bene solis esse maritis:
Quo teneam vultus mutantem Prothea nodo:
Quid pauper: ride: mutat cœnacula: lectos
Balnea: tonsores: conducto nauigio æque
Nauseat ac locuples quem ducit priua triennis
Si curatus inæquali tonsore capillos
Occurri: rides: si forte subucula pexæ
Trita subest tunicæ, vel si toga dissidet impar:
Rides: quid mea cum pugnat sententia secum:

Epistolarum Horatij.

Quod petijt spernit: repetit quod nuper omisit:
Aestuat: & vite disconuenit ordine toto:
Diruit: ædificat: mutat quadrata rotundis:
Insanire putas solennia me: neq; rides:
Nec medici credis: nec curatoris egere
A prætore dati: rerum tutela mearum
Cum sis: & praue sectum stomacheris ob vnguem
De te pendentis: te respicientis amici:
Ad summā: sapiens vno minor est Ioue: diues:
Liber: honoratus: pulcher: rex deniq; regum:
Præcipue sanus nisi cum pituita molesta est:

AD MAXIMVM LOLLIVM.

Troiani belli scriptorem Maxime Lolli
Dum tu declamas Romæ: Præneste relegi:
Qui quid sit pulchrū: quid turpe: quid vtile: quid nō:
Planius ac melius Chrisippo ac Crantore dicit:
Cur ita crediderim: nisi quid te detinet: audi:
Fabula: qua Paridis propter narratur amorem
Græcia barbariæ lento collisa duello:
Stultorum regum: & populorum continet æstus:
Antenor censet belli præcidere causam:
Quid Paris: vt solus regnet: viuetq; beatus:
Cogi posse negat: Nestor componere lites
Inter Peliden festinat & inter Atriden:
Nunc amor: ira quidem cōmuniter vrit vtrunq;:

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0009-8

Liber Primus:

Quicquid delirant reges: plectuntur achiui
Seditione: dolis: scelere: atq; libidine: & ira:
Iliacos intra muros peccatur & extra:
Rursus quid virtus & quid sapientia possit/
Vtile proposuit nobis exemplar Vlyssem.
Qui domitor Troiæ: multorum prouidus vrbes
Et mores hominum inspexit: latumq; per æquor
Dum sibi cum socijs reditum parat: aspera multa
Pertulit: aduersis rerum immersabilis vndis:
Sirenum voces & Circes pocula nosti:
Que si cum socijs stultus auidusq; bibisset:
Sub domina meretrice fuisset turpis & excors:
Vixisset canis immundus: vel amica lutosus
Nos numerus sumus. & fruges consumere nati:
Sponsi Penelopes: nebulones: Alcinoiq;:
In cute curanda plus æquo operata iuuentus
Cui pulchrum fuit in medios dormire dies: &
Ad strepitum citharæ cessantum ducere curam:
Vt iugulent homines surgunt de nocte latrones:
Vt teipsum serues non expergisceris. atqui
Si nolis sanus cures hydropicus: & ni
Posces ante diem librum cum lumine: si non
Intendes animũ studijs & rebus honestis:
Inuidia vel amore vigil torquebere: nam cur
Quæ lædunt oculos festinas demere: si quod

Est animū differens curandi tempus in annum
Dimidium facti qui cæpit habet: sapere aude:
Incipe: uiuendi qui recte prorogat annum
Rusticus expectat dum defluat amnis: at ille
Labitur & labetur in omne uolubilis æuum:
Quæritur argentum: puerisq; beata creandis
Vxor: & incultæ pacantur uomere siluæ:
Quod satis est: cui contingit: nil amplius optet:
Non domus & fundus: non æris aceruus & auri
Aegroto domini deduxit corpore febres:
Non animo curas: ualeat possessor oportet
Si comportatis rebus bene cogitat uti:
Qui cupit aut metuit: iuuat illum sic domus aut res
Vt lippum pictę tabulæ: fomenta podagram:
Auriculas citharæ collecta sorde dolentes:
Sincerum est nisi uas quodcunq; infundis acescit:
Sperne uoluptates: nocet empta dolore uoluptas:
Semper auarus eget: certum uoto pete finem:
Inuidus alterius rebus marcessit opimis.
Inuidia Siculi non inuenere tyranni
Maius tormentum: qui non moderabitur iræ:
Infectum uolet esse dolor quod suaserit & mens:
Dum pœnas odio per uim festinat inulto:
Ira furor breuis est: animū rege: qui nisi paret
Imperat: hunc frenis hunc tu compesce cathena:

Fingit equum tenera docilem ceruice magister
Ire viam quam monstrat eques: venaticus ex quo
Tempore ceruinam pellem latrauit in aula
Militat in syluis catulus: nunc adbibe puro
Pectore verba puer: nunc te melioribus offer.
Quo semel est imbuta recens seruabit odorem
Testa diu: q si cessas: aut strenuus ante is:
Nec tardum operior: nec precedentibus insto:

AD TVLIVM FLORVM.

Iuli Flore quibus terrarum militet oris:
Claudius Augusti priuignus scire laboro:
Thraca ne vos Hebrusq; niuali compede vinctus
An freta vicinas inter currentia turres:
An pingues Asiæ campi: collesq; morentur:
Quid studiosa cohors operum struit: hæc quoq; curo:
Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit:
Bella quis & paces longum diffudit in æuum:
Quid Ticius Romana breui venturus in ora:
Pindarici fontis qui non expalluit haustus
Fastidire lacus & riuos ausus apertos:
Vt valet: vt meminit nostri: fidibus ne latinis
Thebanos aptare modos studet auspice musa:
An tragica desæuit & ampullatur in arte:
Quid mihi celsus agit: monitus multumq; monēdus
Priuatas vt quærat opes: & tangere viret

Epistolarum Horatii.

Scripta palatinus quæcunq; recepit Apollo.
Ne si forte suas repetitum venerit olim
Grex auium plumas: moueat cornicula risum
Furtiuis nudata coloribus: ipse quid audes.
Quæ circum volitas agilis thyma: non tibi paruu
Ingenium. non incultum est: nec turpiter hirtum
Seu linguam causis acuis: seu ciuica iura
Respondere paras: seu condis amabile carmen.
Prima feres hederæ victricis præmia: q si
Frigida curarum fomenta relinquere posses.
Quo te cælestis sapientia duceret ires:
Hoc opus: hoc studium parui properemus & ampli:
Si patriæ volumus: si nobis viuere chari:
Debes hoc etiam rescribere: si tibi curæ
Quante conueniat Numatius: an male sarta
Gratia ne quicq coit: & rescinditur: at vos
Seu calidus sanguis: seu rerum inscitia vexat
Indomita ceruice feros: vbicunq; locorum
Viuitis: indigni fraternum rumpere fœdus:
Pascitur in vestrum reditum votiua iuuenca:

AD ALBINVM AMICVM SVVM.

a
Lbi nostrorum sermonum candide iudex
Quid nunc te dica facere in regione Pedana
Scribere quod Cassi Parmensis opuscula vincat:
An tacitum syluas inter reptare salubres

Curantem quicquid dignum sapiente bonoq; est?
Non tu corpus eras sine pectore: dĳ tibi formam:
Dĳ tibi diuitias dederant: artemq; fruendi:
Quid voueat dulci nutricula maius alumno
Q̄m sapere: & fari possit quæ sentiat: & cui
Gratia: fama: valetudo contingat abunde:
Et mundus victus non deficiente crumena:
Inter spem: curamq;: timores: inter & iras:
Omnem crede diem tibi deduxisse supremū:
Grata superueniet quæ non sperabitur hora:
Me pinguem & nitidum bene curata cute vises
Cum ridere voles Epicuri de grege porcum

AC TORQVATVM.

NI potes Archaicis cōuiua recumbere lectis:
Nec modica cœnare times olus oē patella
Supremo te sole domi Torquate manebo:
Vina bibes iterum Tauro diffusa: palustres
Inter Minturnas Sinuessanumq; petrinum.
Si melius quid habes arcesse: vel imperium fer:
Iamdudum splendet focus: & tibi munda supellex
Mitte leues spes & certamina diuitiarum:
Et Moschi causam: cras nato Cæsare festus
Dat veniam somnumq; dies: impune licebit
Aestiuam sermone benigno extendere noctem:
Quo mihi fortuna si non conceditur vti?

Parcus ob heredis curam nimiumq; seuerus
Assidet insano: potare & spargere flores
Incipiam: patiarq; vel inconsultus haberi.
Quid non ebrietas designat: operta recludit:
Spes iubet esse ratas: ad prelia trudit inermem:
Sollicitis animis onus eximit: ac docet artes:
Fœcundi calices quem non fecere disertum?
Contracta quem non in paupertate solutum?
Hæc ego procurare & idoneus imperor & non
Inuitus: ne turpe toral: ne sordida mappa
Corruget nares: necnon & cantarus & lanx
Ostendat tibi te: ne fidos inter amicos
Sit qui dicta foris eliminet: vt coeat par
Iungaturq; pari. Brutam tibi Septimiumq;
Et nisi cœna prior potiorq; puella sabinum
Detinet: ad summā locus est & pluribus vmbris:
Sed nimis arcta premunt olidæ conuiuia capræ.
Tu quotus esse velis rescribe: & rebus omissis
Atria seruantem postico falle clientem:

AD NVMICIVM.

Nil admirari prope res est vna Numici
Solaq; quæ possit facere & seruare beatū
Hunc solem & stellas & decedentia certis
Tempora momentis: sunt qui formidine nulla
Imbuti spectent: quid censes munera terræ.

Quid maris extremos: Arabas ditantis & Indos?
Ludicra: quid plausus: & amici dona quiritis:
Quo spectanda modo: quo sensu credis: & ore?
Qui timet his aduersa: fere miratur eodem
Quo cupiens pacto: pauor est vtrobiq; molestus:
Improuisa simul species exterret vtrunq;
Gaudeat an doleat: cupiat: metuatue: quid ad rem:
Si quidquid vidit melius: peiusue sua spe:
Defixis oculis animoq; & corpore torpet:
Insani sapiens nomen ferat: æquus iniqui
Vltra q̄ satis est virtutem si petat ipsam:
I nunc argentū: & marmor vetus: æraq; & artes
Suscipe: cum gemmis Tyrios mirare colores:
Gaude ꝙ spectant oculi te mille loquentem:
Gnauus mane forum & vespertinus pete tectum:
Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
Mutius: indignum ꝙ sit peioribus ortus:
Hic tibi sit potius q̄ tu mirabilis illi:
Quicquid sub terra est in apricum ꝓferet ætas:
Defodiet: condetq; nitentia: cum bene notum
Porticus Agrippæ/& via te conspexerit Appi/
Ire tamē restat Numa quo deuenit & Ancus:
Si latus aut renes morbo tentantur acuto
Quære fugam morbi: vis recte viuere? quis non?
Si virtus hoc vna potest dare fortis obmissis

Hoc age delitijs: virtutem verba putas: vt
Lucum ligna: caue ne portus occupet alter:
Ne Cybiratica ne Bythina negocia perdas
Mille talenta rotundentur: totidem altera porro:
Tertia succedant: & quæ pars quadret aceruum:
Scilicet vxorem cum dote fidemq3: & amicos:
Et genus: & formam: regina pecunia donat:
Ac bene nummatum decorat suadela-venusq3:
Mancipijs locuples eget æris Capadocum rex:
Ni fueris hic tu-chlamidas Lucullus: vt aiunt:
Si posset tantum scænæ prebere rogatus:
Qui possum tot? ait: tñ & quæram & quot habebo
Mittam: post paulo scribit sibi milia quinq3
Esse domi chlamidum: partem: vel tollere & omnes:
Exilis domus est: vbi non & multa supersunt:
Et dominum fallunt: & prosunt furibus: ergo
Si res sola potest facere & seruare beatum:
Hoc primus repetas opus hoc postremus omittas:
Si fortunatum species & gratia prestat:
Mercemur seruum qui dictet nomina: seuum
Qui fodiat latus: & cogat trans pondera dextram
Porrigere-hic multum in Fabia: valet ille Velina/
Cui libet hic fasces dabit eripietq3 curule
Cui volet inportunus ebur: frater: pater adde
Vt cuiq3 est ætas: ita quenq3 facetus adopta:

Si bene qui cœnat bene viuit: lucet: eamus
Quo ducit gula: piscemur/venemur vt olim
Gargilius/qui mane plagas: venabula: seruos:
Differtum transire forum: populumqꝫ iubebat/
Vnus vt e multis populo spectante referret
Emptum mulus aprum: crudi timidiqꝫ lauemur
Quid deceat: quid non: obliti: Cerite cera
Digni/remigium viciosum Ithacensis Vlyssei/
Cui potior patria fuit interdicta voluptas:
Si (Mynermus vti censet) sine amore iocisqꝫ
Nil est iucundum: viuas in amore iocisqꝫ:
Viue: vale: si quid nouisti rectius istis/
Candidus imparti: si non: his vtere mecum:

AD MOECENATEM.

q Vinqꝫ dies tibi pollicitus me rure futurum
Sextilem totum mendax desyderor: atqui
Si me viuere vis recteqꝫ videre valentem:
Quam mihi das ægro/dabis ægrotare timenti
Mœcenas veniam/dum ficus prima/caloreqꝫ
Designatorem decorat lictoribus atris:
Dum pueris omnis pater & matercula pallet:
Officiosaqꝫ sedulitas: & opella forensis
Adducit febres: & testamenta resignat:
Q, si bruma niues Albanis illinet agris:
Ad mare descendet vates tuus: & sibi parcet

Contractusq; leget: te dulcis amice reuiset
Cum zephyris: si concedas: & hirundine prima:
Non quo more pyris vesci Calaber iubet hospes
Tu me fecisti locupletem vescere sodes.
Iam satis est: at tu quantum vis tolle benigne:
Non inuisa feres pueris munuscula paruis.
Tam teneor dono: q̃ si dimittar onustus:
Vt libet: hæc porcis hodie comedenda relinques:
Prodigus & stultus donat quæ spernit & odit.
Hæc seges ingratos tulit & feret omnibus horis
Vir bonus & sapiens dignis ait esse paratum:
Nec tamen ignorat quid distent æra lupinis
Dignum prestabo me etiam pro laude merentis:
Q, si me noles vsquam discedere: reddes
Forte latus: nigros angusta fronte capillos:
Reddes dulce loqui: reddes ridere decorum &
Inter vina fugam Ciniræ mœrere proterue
Forte per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cameram frumenti: pastaq; rursus
Ire foras pleno tendebat corpore frustra:
Cui mustela procul si vis: ait: effugere istinc
Macra cauum repetas arctum quem macra subisti:
Hac ego si compellor imagine: cuncta resigno:
Nec somnum plebis laudo satur altilium: nec
Otia diuitijs Arabum liberrima muto:

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0019-3

Sepe verecundum laudasti: rexq; paterq;
Audisti coram: nec verbo parcius absens:
Inspice si possem donata reponere lætus:
Haud male Telemachus proles patientis Vlixei:
Non est aptus equis Ithacæ locus: vt neq; plenis
Porrectus spacijs: nec multæ prodigus herbæ
Atridæ: magis apta tibi tua dona relinquam:
Paruum parua decent: mihi iam non regia Roma:
Sed vacuum Tibur placet: aut imbelle Tarentum
Strenuus: & fortis: causisq; Philippus agendis
Clarus ab officijs: octauam circiter horam:
Dum redit: atq; foro nimium distare carinas
Iam grandis natu queritur: conspexit: vt aiunt:
Abrasum quendam vacua tonsoris in vmbra:
Cultello proprios purgantem leniter vngues:
Demetri (puer hic non leue iussa Philippi
Accipiebat) abi quære & refer vnde domo: quis:
Cuius fortunæ: quo sit patre: quoue patrono:
It redit: & narrat Vulteium nomine Menam:
Preconem: tenui censu: sine crimine notum:
Et properare loco: & cessare: & quærere: & vti:
Gaudentem paruisq; sodalibus: & lare certo:
Et ludis: & post decisa negocia campo
Scitari libet ex ipso quodcunq; refers: dic
Ad cœnam veniat: non sane credere Mena:

Mirari secum tacitus: quid multa? benigne
Respondet: negat ille mihi: negat improbus: & te
Negligit: aut horret: Vulteium mane Philippus
Vilia vendentem tunicato scruta popello
Occupat: & saluere iubet prior: ille Philippo
Excusare laborem & mercenaria vincla:
Q; non mane domum venisset: deniq; q; non
Prouidisset eum: sic ignouisse putato:
Me tibi: sic cœnas hodie mecum: vt libet: ergo
Post nonam veniens nunc i rem strenuus auge:
Vt ventum ad cœnam est: dicenda tacenda locutus:
Tandem dormitum dimittitur: hinc vbi sæpe
Occultum visus decurrere piscis ad hamum:
Mane cliens: & iam certus conuiua: iubetur
Rura suburbana indictis comes ire latinis:
Impositus mannis: aruum: cælumq; sabinum
Non cessat laudare: videt: ridetq; Philippus:
Et sibi dum requiem: dum risus vndiq; quærit:
Dum septem donat sestertia: mutua septem
Promittit: persuadet vti mercetur agellum:
Mercatur/ne te longis ambagibus vltra
Qm satis est morer/ex nitido fit rusticus: atq;
Sulcos & vineta crepat mera: preparat vlmos:
Immoritur studiis: & amore senescit habendi:
Verum vbi oues furto: morbo periere capellæ:

Spem mentita seges: bos est enectus arando:
Offensus damnis: media de nocte caballum
Arripit: iratusq; Philippi tendit ad ædes:
Quem simul aspexit scabrum: intõsumq; Philippus:
Durus ait Vultei nimis attentusq; videris
Esse mihi: Pol: me miserum patrone vocares:
Si velles: inquit: verum mihi dicere nomen.
Q, te per genium: dextramq;: deosq; penates
Obsecro & obtestor: vitæ me redde priori:
Qui simul aspexit quantum dimissa petitis
Præstant: mature redeat: repetatq; relicta:
Metiri se quenq; suo modulo ac pede verum est:

CELSO ALBINOVANO.

c Elso gaudere & bñ rem gerere Albinouano
Musa rogata refer: comiti scribæq; Nerõis
Si quæret quid agam? dic multa & pulchra minantẽ:
Viuere nec recte nec suauiter; haud quia grando
Contuderit vites: oleamq; momorderit æstus:
Nec quia longinquis armentũ ægrotet in aruis
Sed quia mente minus validus q̃ corpore toto
Nil audire velim: nil discere quod leuet ægrum
Fidis offendar medicis: irascar amicis
Cur me funesto properent arcere veterno:
Quæ nocuere sequar: fugiam quæ ꝓfore credam.
Romæ Tibur amem ventosus: Tibure Romam:

Post hæc vt valeat: quo pacto rem gerat & se:
Vt placeat iuueni percontare: vtq; cohorti:
Si dicet recte: primum gaudere: subinde
Præceptum auriculis hoc instillare memento:
Vt tu fortunam: sic nos te Celse feremus:

AD CLAVDIVM NERONEM.

Septimius: Claudi: nimirum intelligit vnus
Quãti me facias: nã me rogat: & p̄ce cogit:
Scilicet vt tibi se laudare & tradere coner:
Dignum mente domoq; legentis honesta Neronis:
Munere cum fungi propioris censet amici:
Quid possim videt: ac nouit me valdius ipso:
Multa quidem dixi cur excusatus abirem:
Sed timui mea ne finxisse minora putarer
Dissimulator opis propriæ: mihi cõmodus vni:
Sic ego maioris fugiens obprobria culpæ
Frontis ad vrbanæ descendi præmia: q̄ si
Depositum laudas: ob amici iussa: pudorem:
Scribe tui gregis hunc: & fortem crede bonumq;:

AD FVSCVM ARISTIVM.

Vrbis amatorem Fuscum saluere iubemus
Ruris amatores: hac in re scilicet vna
Multum dissimiles: ad cætera pene gemelli:
Fraternis animis: quicquid negat alter: & alter:
Annuimus pariter vetuli: notiq; columbi:

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0023-2

Liber Primus.

Tu nidum seruas: ego laudo ruris amœni
Riuos: & musco circumlita saxa: nemusq:
Quid quæris? viuo & regno simul ista reliqui
Quæ vos ad cœlum fertis rumore secundo:
Vtq sacerdotis fugitiuus liba recuso:
Pane egeo: iam mellitis potiore placentis
Viuere naturæ si conuenienter oportet:
Ponendaq domo quærenda est area primū:
Nouisti ne locum potiorem rure beato?
Est vbi plus tepeant hyemes? vbi gratior aura
Leniat & rabiem canis: & momenta leonis
Cum semel accepit solem furibundus acutum:
Est vbi diuellat somnos minus inuida cura:
Deterius libycis olet: aut nitet herba lapillis:
Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum:
Qm̄ quæ per pronū trepidat cum murmure riuum
Nempe inter varias nutritur sylua columnas:
Laudaturq domus longos quæ prospicit agros:
Naturam expelles furca tamen vsq recurret:
Et mala perrumpet furtim fastigia victrix:
Non qui Sidonio contendere callidus ostro
Nescit Aquinatem potantia vellera succum.
Certius accipiet damnum, propiusue medullis:
Qm̄ qui non poterit vero distinguere falsum
Quem res plus nimio delectauere secundæ:

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0024-7

Mutatæ quatient: si quid mirabere: pones
Inuitus: fuge magna: licet sub paupere tecto
Reges: & regum vita præcurrere amicos:
Ceruus equum: pugna melior: cõmunibus herbis
Pellebat: donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis: frenumq; recepit:
Sed postq̃ victor violans discessit ab hoste:
Non equitem dorso: non frenum depulit ore:
Sic qui pauperiem veritus: potiore metallis
Libertate caret: dominũ vehet improbus: atq;
Seruiet æternum: qui paruo nesciet vti:
Cui non conueniet sua res: vt calceus olim
Si pede maior erit, subuertet si minor, vret:
Lætus sorte tua viues sapienter Aristi:
Nec me dimittes incastigatum: vbi plura
Cogere q̃ satis est: ac non cessare videbor:
Imperat aut seruit collecta pecunia cuiq;:
Tortum digna sequi potius q̃ ducere funem:
Hæc tibi dictabam post fanũ putre Vacumnæ:
Excepto q non simul esses: cætera lætus:

AD BVLLATIVM.

q Vid tibi visa Chios Bullati notaq; Lesbos:
Quid concinna Samos: qd Crœsi regia sardis
Smyrna quid & Colophon maiora minoraue fama:
Cuncta ne pre campo & Tyberino flumine sordent?

Liber Primus.

An venit in votum Attalicis ex urbibus una?
An Lebedum laudas odio maris atq; viarum?
Scis Lebedus quid sit? Gabijs desertior: atq;
Fidenis vicis: tamen illic viuere vellem:
Oblitusq; meorum: obliuiscendus & illis:
Neptunum procul e terra spectare furentem:
Sed neq; qui Capua Romam petit: imbre lutoq;
Aspersus: volet in caupona viuere: nec qui
Frigus collegit furnos & balnea laudat
Vt fortunatam plane prestantia vitam:
Nec si te validus iactauerit auster in alto:
Iccirco nauem trans Aegeum mare vendas:
Incolumi Rhodos & Mitylene pulchra facit: quod
Penula solstitio: campestre niualibus auris:
Per brumam Tyberis: Sextili mense caminus:
Dum licet: & vultum seruat fortuna benignum:
Rome laudetur Samos & Chios & Rhodos absens
Tu quamcunq; deus tibi fortunauerit horam
Grata sume manu: nec dulcia differ in annum
Vt quocunq; loco fueris: vixisse libenter
Te dicas: nam si ratio & prudentia curas:
Non locus effusi late maris arbiter aufert:
Cœlum non animũ mutant qui trans mare currunt:
Strenua nos exercet inertia: nauibus atq;
Quadrigis petimus bene viuere: quod petis hic est:

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0026-8

Epistolarum Horatij.

Est Vlubris: animus si te non deficit æquus:

AD ICCIVM.

I Ructibus agrippæ siculis q̄s colligis Icci

Si recte frueris: non est vt copia maior
Ab Ioue donari possit tibi: tolle querelas:
Pauper enim non est cui rerum suppetit vsus:
Si ventri bene: si lateri est: pedibusue tuis: nil
Diuitiæ poterunt regales addere maius:
Si forte in medio positorum abstemius: herbis
Viuis: & vrtica: sic viues protinus/ vt te
Confestim liquidus fortunæ riuus inauret:
Vel quia naturā mutare pecunia nescit:
Vel quia cuncta putas vna virtute minora
Miramur si Democriti pecus edit agellos:
Cultaq; dum peregre est animus sine corpore velox
Cum tu inter scabiem tantam & contagia lucri
Nil paruum sapias: & adhuc sublimia cures/
Quę mare compescant causę: quid temperet annum:
Stellæ sponte sua: iussæ ne: vagentur & errent:
Quid premat obscurum lunæ: quid proferat orbem:
Quid velit & possit rerum concordia discors:
Empedocles: an Stertini deliret acumen:
Verum seu pisces: seu porrum: & cæpe trucidas:
Vtere Pompeio Grospho: & si quid petet: vltro
Defer: nil Grosphus nisi verum orabit & æquum.

Vilis amicorum est annona: bonis vbi quid deest:
Nec tamen ignores quo sit Romana loco res:
Cantaber Agrippæ Claudi virtute Neronis
Armenius cecidit: ius: imperiumq; Phraates
Cæsaris accepit: genibus minor: aurea fruges
Italiæ pleno diffudit copia cornu:

AD VINNIVM ASELLAM.

VT proficiscentem docui te sæpe: diuq;
Augusto reddes signata volumina Vinni
Si validus: si lætus erit: si deniq; poscet:
Ne studio nostri pecces: odiumq; libellis
Sedulus importes opera vehemente minister:
Si te forte meæ grauis vret sarcina chartæ:
Abijcito potius: q̃ quo perferre iuberis
Clitellas ferus impingas: asinæq; paternum
Cognomen vertas in risum: & fabula fias:
Viribus vteris per cliuos: flumina: lamas:
Victor propositi simulac perueneris illuc:
Sic positum seruabis onus: ne forte sub ala
Fasciculum portes librorum: vt rusticus agnum:
Vt vinosa glomos furtiuæ Pyrrhia lanæ:
Vt cum pilleolo soleas conuiua tribulis:
Ne vulgo narres te sudauisse ferendo
Carmina: que possunt oculos: auresq; morari
Cæsaris: oratus multa prece nitere porro:

Vade: vale: caue ne titubes: mandataqꝫ frangas:

AD VILLICVM SVVM.

Villice syluarū & mihi me reddentis agelli:
Quem tu fastidis habitatum quinqꝫ focis: &
Quinqꝫ bonos solitum Bariam dimittere patres:
Certemus spinas animo ne ego fortius: an tu
Euellas agro: & melior sit Horatius / an res:
Me q̄uis Lamiæ pietas & cura moratur
Fratrem merentis / rapto de fratre dolentis
Insolabiliter: tamen istuc mens: animusqꝫ
Fert / & amat spacijs obstantia rumpere claustra:
Rure ego viuentem: tu dicis in vrbe beatum:
Cui placet alterius sua nimirum est odio sors:
Stultus vterqꝫ locum immeritum causatur inique
In culpa est animus qui se non effugit vnq̄
Tu mediastinus tacita prece rura petebas:
Nunc vrbem: & ludos: & balnea villicus optas:
Me constare mihi scis: & discedere tristem
Quandocunqꝫ trahunt inuisa negocia Romam:
Non eadem miramur: eo disconuenit inter
Meqꝫ & te: nam quæ deserta & inhospita tesqua
Crædis: amœna vocat mecum qui sentit: & odit
Quæ tu pulchra putas: fornix tibi & vncta popina
Incutiunt vrbis desiderium video: & q
Angulus iste feret piper & thus ocius vua

Nec vicina subest vinum prebere taberna
Quæ possit tibi: nec meretrix tibicina cuius
Ad strepitum salias terræ grauis: & tamen vrges
Iam pridem non tacta ligonibus arua: bouemq;
Disiunctum curas: & strictis frondibus exples:
Addit opus pigro riuus si decidit imber
Multa mole docendus aprico parcere prato:
Nunc age: quid nostrum concentum diuidat audi:
Quem tenues decuere togæ: nitidiq; capilli:
Quem scis immunem Cynaræ placuisse rapaci:
Quem bibulum liquidi media de luce falerni
Cœna breuis iuuat: & prope riuum somnus in herba
Nec lusisse pudet: sed non incidere ludum:
Non istic obliquo oculo mea cõmoda quisq̃:
Limat: non odio obscuro morsuq; venenat:
Rident vicini glebas & saxa mouentem:
Cum seruis vrbana diaria reddere mauis:
Horum tu in numerũ voto ruis: inuidet vsum
Lignorum: & pecoris tibi calo argutus: & horti:
Optat ephippia bos piger: optat arare caballus:
Quam scit vterq; libens censebo exerceat artem:

AD VALAM.

q Ve sit hyems Veliæ quod cœlũ Valà Salerni
Quorũ hoim regio & q̃l via: nã mihi Baias
Musa superuacuas Antonius: & tamen illis

Me facit inuisum: gelida cum perluor vnda
Per medium frigus: sane myrteta relinqui:
Dictaqȝ cessantem neruis elidere morbum:
Sulfura contemni: vicus gemit inuidus ægris
Qui caput & stomachū supponere fontibus audent
Clusinis: Gabiosqȝ petunt: & frigida rura:
Mutandus locus est: & diuersoria nota
Præter agendus equus: quo tendis? nō mihi Cumas:
Est iter. aut Baias: læua stomachosus habena
Dicet eques: sed equi frenato est auris in ore:
Maior vtrum populum frumenti copia pascat:
Collectos ne bibant imbres: puteosue perænnes
Iugis aquæ: nam vina nihil moror illius oræ:
Rure meo possum quiduis perferre: patiqȝ:
Ad mare cum veni generosum & lene requiro:
Quod curas abigat: quod cum spe diuite manet
In venas: animūqȝ meum: quod verba ministret:
Quod me Lucanæ iuuenem commendet amicæ:
Tractus vter pluris lepores: vter educet apros:
Vtra magis pisces & echinos æquora cælent:
Pinguis vt inde domū possim phæaxqȝ reuerti:
Scribere te nobis: tibi nos ac credere par est:

AD EVNDEM.

m:
MEnius vt rebus maternis atqȝ paternis
Fortiter absumptis vrbanus cepit haberi

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0031-6

Scurra vagus: non qui certum præsepe teneret
Impransus: nec qui ciuem dinosceret hoste:
Quælibet in quemuis obprobria fingere sæuus:
Pernities & tempestas baratrumque macelli:
Quicquid quæsierat ventri donabat auaro:
Hic vbi nequitiæ fautoribus & timidis nil
Aut paulum abstulerat: patinas cænabat omasi
Vilis & agnini: tribus vrsis quod satis esset:
Scilicet vt ventres lam̃ a candente nepotum
Diceret vrendos correptus: bestius idem
Quicquid erat nactus prædæ maioris: vbi omne
Verterat in fumũ & cinerem: non hercule miror:
Aiebat: si qui comedunt bona: cum sit obeso
Nil melius turdo: nil vulua pulchrius ampla:
Nimirũ hic ego sum: nam tuta & paruula laudo
Cum res deficiunt/ satis inter vilia fortis:
Verum vbi quid melius contingit & vnctius: idem
Vos sapere: & solos animo bene viuere: quorum
Conspicitur nitidis fundata pecunia villis

AD QVINTIVM.

n E percoteris fundus meus optime Quinti
Aruo pascat herũ: an baccis opulẽter oliuæ
Pomis ne & pratis: an amicta vitibus vlmo:
Scribentur tibi forma loquaciter: & situs agri:
Continui montes/ nisi dissocientur opaca

Valle: sed vt veniens dextrũ latus aspiciat sol:
Læuum discedens curru fugiente vaporet:
Temperiem laudes: quid si rubicunda benigne
Corna vepres & pruna ferant: & quercus & ilex
Multa fruge pecus: multa dominũ iuuet vmbra:
Dicas adductum propius frondere Tarentum:
Fons etiam riuo dare nomen idoneus: vt nec
Frigidior Thracam: nec purior ambiat Hebrus
Infirmo capiti fluit aptus: & vtilis aluo:
Hæ latebræ dulces: etiam (si crædis) amenæ:
Incolumem tibi me pręstant septembribus horis:
Tu recte viuis si curas esse quod audis:
Iactamus iampridem omnis te Roma beatum:
Sed vereor ne cui de te plus q̃ tibi crædas:
Neue putes alium sapiente bonoq; beatum:
Neu si te populus sanum recteq; valentem
Dictitet: occultam febrem sub tempus edendi
Dissimules: donec manibus tremor incidat vnctis:
Stultorum incurata pudor malus vlcera celat:
Si quis bella tibi terra pugnata mariq;
Dicat: & his verbis vacuas permulceat aures
Tene magis saluum populus velit, an populum tu
Seruit in ambiguo qui consulit & tibi & vrbi
Iuppiter: Augusti laudes agnoscere possis
Cum pateris sapiens: emendatusq; vocari

Respondes ne tuo dic sodes nomine? nempe
Vir bonus ac prudens dici delector ego ac tu:
Qui dedit hoc hodie: cras / si volet / aufer & : vt si
Detulerit fasces indigno: detrahet idem:
Pone: meum est: inquit: pono: tristisq; recedo:
Idem si clamet furem: neget esse pudicum:
Contendat laqueo collum pressisse paternum:
Mordeat obprobrijs falsis / mutemq; colores:
Falsus honor iuuat: & mendax infamia terret:
Quem? nisi mēdosum & mendacē? vir bonus est qs?
Qui consulta patrum: qui leges: iuraq; seruat:
Quo multæ magnæq; secantur iudice lites:
Quo responsore: & quo causæ teste tenentur:
Sed videt hunc omnis domus: & vicinia tota
Introrsum turpem: speciosum pelle decora:
Nec furtum feci: nec fugi: si mihi dicat
Seruus: habes precium / loris non vreris aio:
Non hominē occidi: non pasces in cruce coruos:
Sum bonus & frugi: renuit negat atq; sabellus:
Cautus enim metuit foueam lupus accipiterq;
Suspectos laqueos & opertū miluius hamū:
Oderunt peccare boni virtutis amore:
Oderunt peccare mali formidine pœnæ:
Tu nihil admittes in te formidine pœnæ:
Sit spes fallendi / miscebis sacra prophanis:

Nam de mille fabæ modijs cum surripis vnum
Damnum est: non facinus mihi pacto lenius isto:
Vir bonus: omne forū quem spectat & om̄e tribunal
Quandocunq; deos vel porco: vel boue placat.
Iane pater clare dixit: cum dixit Apollo
Labra mouet metuens audiri: pulchra Lauerna
Da mihi fallere: da sanctum: iustumq; videri:
Noctem peccatis: & fraudibus obijce nubem:
Quo melior seruo: quo liberior sit auarus
In triuijs fixum cum se demittit ob assem
Non video: nam qui cupiet: metuet quoq; porro
Qui metuens viuit liber mihi non erit vnq̄:
Perdidit arma: locum virtutis deseruit: qui
Semper in augenda festinat & obruitur re:
Vendere cum possis captiuū occidere noli:
Seruiet vtiliter: sine pascat durus: aretq;:
Nauiget: ac medijs hiemet mercator in vndis:
Annonæ prosit: portet frumenta penusq;
Vir bonus ac sapiens audebit dicere Pentheu
Rector Thebarum: quid me perferre: patiq;
Indignum coges: adimā bona: nempe pecus: rem
Lectos: argentum: tollas licet: & manicis: &
Compedibus sæuo te sub custode tenebo:
Ipse deus simulatq; volam me soluet opinor
Hæc sentit: moriar: mors vltima linea rerum est:

AD SCEVAM.

Quamuis Sceua satꝫ ꝑ te tibi cōsulis &: scis
Quo tandem pacto deceat maioribus vti
Disce docendus adhuc quid censet amiculus: vt si
Cæcus iter monstrare velit: tamen aspice si quid
Et nos quod cures proprium fecisse loquamur;
Si te grata quies: & primā somnus in horam
Delectat: si te puluis/ strepitusqꝫ rotarum/
Si ledet caupona: Ferentinum ire iubebo:
Nam neqꝫ diuitibus contingunt gaudia solis:
Nec vixit male qui natus moriensqꝫ fefellit;
Si prodesse tuis: pauloqꝫ benignius ipsum
Te tractare voles: accedes siccus ad vnctum:
Si pranderet olus/ pacienter regibus vti
Nollet Aristippus: si sciret regibus vti/
Fastidiret olus qui me notat: vtrius horum
Verba probes & facta: doce: vel iunior audi
Cur sit Aristippi potior sententia: nanqꝫ
Mordacem cynicum sic eludebat: vt aiunt:
Scurror ego ipse mihi: populo tu/ rectius hoc &
Splendidius multo est equus vt me portet: alat rex
Officium facio: tu poscis vilia: verum es
Dante minor/ quis te fers nullius egentem:
Omnis Aristippum decuit color: & status: & res:
Tentantem maiora fere: præsentibus æquum:

Contra quem duplici panno patientia velat
Mirabor: vitæ via si conuersa decebit:
Alter purpureum non expectabit amictum
Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet:
Personamq; feret non inconcinnus vtranq;:
Alter Myleti textam cane peius & angue
Vitabit chlamidem: morietur frigore si non
Rettuleris pannum: refer: & sine viuat ineptus:
Res gerere: & captos ostendere ciuibus hostes
Attingit solium Iouis, & cælestia tentat:
Principibus placuisse viris non vltima laus est:
Non cuiuis homini contingit adire Corinthum
Sedit qui timuit ne non succederet: esto:
Quid qui peruenit? fecit ne viriliter: atqui
Hic est, aut nusq̃ quod querimus: hic onus horret
Vt paruis animis & paruo corpore maius:
Hic subit, & perfert: aut virtus nomen inane est:
Aut decus & preciũ recte petit experiens vir:
Coram rege suo de paupertate tacentes
Plus poscente ferent: distat sumas ne pudenter
An rapias: atqui rerum caput hoc erat, hic fons:
Indotata mihi soror est: paupercula mater:
Et fundus nec vendibilis, nec pascere firmus
Qui dicit: clamat victum date: succinit alter
Et mihi diuiduo findetur munere quadra:

Sed tacitus pasci si posset coruus/haberet
Plus dapis/& rixæ multominus: inuidiæq;:
Brundusium comes: aut Surrentũ ductus amœnum
Qui queritur salebras: & acerbum frigus: & imbres
Et cistam effractam: & subducta viatica plorat/
Nota refert meretricis acumina: sæpe catellam:
Sæpe periscelidem raptam sibi flentis: vti mox
Nulla fides damnis: verisq; doloribus adsit:
Nec semel irrisus triuiis attollere curat
Fracto crure Planum: licet illi plurima manet
Lachryma: per sanctum iuratus dicat Osirim
Credite: non ludo: crudeles tollite claudum:
Quære peregrinum vicinia rauca reclamat:

AD LOLLIVM.

SI bene te noui metues libertrime Lolli
Scurrantis speciẽ prębere/ ꝓfessus amicũ
Vt matrona meretrici dispar erit: atq;
Discolor infido: scurræ distabit amicus
Est huic diuersum vitio vitium prope maius
Asperitas agrestis/ & inconcinna/ grauisq;:
Quæ se commendat tonsa cute: dentibus atris:
Dum vult libertas mera dici veraq; virtus:
Virtus est medium vitiorum vtrimq; reductum
Alter in obsequium plus æquo pronus: & imi
Derisor lecti: sic nutum diuitis horret:

Sic iterat voces: & verba cadentia tollit.
Vt puerum sæuo credas dictata magistro
Reddere: vel partes mimum tractare secundas:
Alter rixatur de lana sæpe caprina:
Propugnat nugis armatus: scilicet vt non
Sit mihi prima fides: & vere quod placet: vt non
Acriter elatrem: præcium ætas altera sordet:
Ambigitur quid enim Castor sciat an Docilis plus:
Brundusium Numici melius via ducat an Appi:
Quem damnosa venus: quem præceps alea nudat:
Gloria quem supra vires & vestit & vngit:
Quem tenet argenti sitis importuna: famesq̃:
Quem paupertatis pudor & fuga: diues amicus
Sæpe decem vitiis instructior odit & horret.
Aut si non odit: regit ac veluti pia mater.
Plus q̃ se sapere: & virtutibus esse priorem
Vult: & ait prope vera: mihi concedere noli
Stultitiam patiuntur opes: tibi paruula res est
Arcta decet sanum comitem toga. desine mecum
Certare: Eutrapelus cuicunq̃ nocere volebat
Vestimenta dabat preciosa: beatus enim iam
Cum pulchris tunicis sumet noua consilia & spes.
Dormiet in lucem: scorto postponet honestum
Offitium: nummos alienos pascet: ad imum
Traxerit: aut olitoris aget mercede caballum:

Arcanum neq; tu scrutaberis vllius vnq̃:
Commissumq; teges: & vino tortus & ira:
Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes:
Nec cum venari volet ille, poemata panges:
Gratia sic fratrum geminorum: Amphionis atq;
Zeti dissiluit: donec suspecta seuero
Conticuit lyra: fraternis cessisse putatur
Moribus Amphion: tu cede potentis amici
Lenibus imperijs: quociesq; educet in agros
Aetolijs onerata plagis iumenta, canesq;:
Surge: & inhumanæ senium depone camenæ:
Cœnes vt pariter pulmenta laboribus empta:
Romanis solenne viris opus vtile famæ:
Vitæq;, & membris: præsertim cum valeas &
Vel cursu superare canem: vel viribus aprum
Possis: adde virilia q̄ speciosius arma
Non est qui tractet: scis quo clamore coronæ
Prælia sustineas campestria: deniq; sæuam
Militiam puer: & Cantabrica bella tulisti
Sub duce, qui templis Parthorum signa refixit:
Nunc & si quid abest Italis adiudicat armis:
Ac ne te retrahas, & inexcusabilis absis:
Qm̄uis nil extra numerum fecisse: modumq;
Curas: interdum nugaris rure paterno,
Partitur lintres exercitus: Actia pugna

Te duce per pueros hostili more refertur:
Aduersarius est frater: lacus Adria: donec
Alterutrum velox victoria fronte coronet:
Consentire suis studijs qui crediderit te
Fautor vtroqꝫ tuum laudabit pollice ludum:
Protinus vt moneam: si quid monitoris eges tu:
Quid de quoqꝫ viro: & cui dicas: sæpe videto:
Percontatorem fugito: nam garrulus idem est:
Nec retinent patulæ commissa fideliter aures:
Et semel emissum volat irreuocabile verbum:
Non ancilla tuum iecur vlceret vlla/puerue
Inter marmoreum venerandi limen amici:
Ne dominus pueri pulchri: charæue puellæ
Munere te paruo beet: aut incommodus angat:
Qualem commendas etiam atqꝫ etiam aspice: ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem:
Fallimur & quendam non dignum tradimus: ergo
Quem sua culpa premet deceptus omitte tueri
Vt penitus notum: si tentent crimina serues
Tuterisqꝫ tuo fidentem præsidio: qui
Dente theonino cum circumroditur: ecquid
Ad te post paulo ventura pericula sentis:
Nam tua res agitur paries cum proximus ardet:
Et neglecta solent incendia sumere vires:
Dulcis inexpertis cultura potentis amici

Expertus metuit: tu dum tua nauis in alto est
Hoc age: ne mutata retrorsum te ferat aura:
Oderunt hilarem tristes: tristemq; iocosi:
Sedatum celeres: agilem: gnauumq; remissi:
Potores bibuli media de nocte falerni
Oderunt porrecta negantem pocula: q̄uis
Nocturnos iures te formidare tepores:
Deme supercilio nubem: plerumq; modestus
Occupat obscuri speciem: taciturnus acerbi:
Inter cuncta leges: & percontabere doctos
Qua ratione queas traducere leniter æuum:
Nec te semper inops agitet vexetq; cupido:
Non pauor: & rerum mediocriter vtilium spes
Virtutem doctrina paret: natura ne donet:
Quid minuat curas: quid te tibi reddat amicum:
Quid pure tranquillet honos: an dulce lucellum:
An secretum iter: & fallentis semita vitæ?
Me quoties reficit gelidus Digentia riuus:
Quem mandela bibit rugosus frigore pagus:
Quid sentire putas: quid crædis amice precari?
Sit mihi quod nunc est: etiam minus: vt mihi viuam
Quod superest æui: si quid superesse volunt dij:
Sit bona librorum: & prouisæ frugis in annum
Copia: neu fluitem dubiæ spe pendulus horæ:
Sed satis est orare Iouem: qui donat: & aufert:

Det vitam: det opes: æquũ mi animũ ipse parabo

AD MOECENATEM.

P

Risco si credis Mœcenas docte Cratino:
Nulla placere diu: nec viuere carmia possũt
Quæ scribuntur aquæ potoribus: vt male sanos
Ascripsit Liber Satyris: Faunisq; poetas:
Vina vera dulces oluerunt mane camenæ:
Laudibus arguitur vini vinosus Homerus
Ennius ipse pater nunq̃ nisi potus ad arma
Prosiluit dicenda: forum putealq; Libonis
Mandabo siccis: adimam cantare seueris:
Hoc simul edixit: nec cessauere poetæ
Nocturno certare mero/putere diurno:
Quid? si quis vultu toruo ferus: & pede nudo:
Exiguæq; togæ simulet textore Catonem:
Virtutem ne representet: moresq; Catonis
Rupit Hiarbitam Timagenis æmula lingua
Dum studet vrbanus: tenditq; disertus haberi:
Decipit exemplar vitijs imitabile: q̃ si
Pallerem casu: biberent exangue cuminum:
O imitatores: seruum pecus: vt mihi sæpe
Bilem sæpe iocum vestri mouere tumultus:
Libera per vacuum posui vestigia princeps:
Non aliena meo pressi pede: qui sibi fidit
Dux reget examen: Parios ego primus iambos

Ostendi latio: numeros animosq; secutus
Archilochi: non res & agentia verba Lycambem:
Ac ne me folijs ideo breuioribus ornes
Q; timui mutare modos & carminis artem:
Temperat Archilochi musam pede mascula Sapho:
Temperat Alcæus: sed rebus & ordine dispar:
Nec socerum quærit quem versibus oblinat atris:
Nec sponsæ laqueum famoso crimine nectit:
Hunc ego: non alio dictum prius ore: latinis
Vulgaui fidicen: iuuat immemorata ferentem
Ingenuis oculisq; legi manibusq; teneri:
Scire velis mea cur ingratus opuscula lector
Laudet ametq; domi: premat extra limen iniquus
Non ego ventosæ plebis suffragia venor
Impensis cœnarum: & tritæ munere vestis
Non ego nobilium scriptorum auditor: & vltor:
Grammaticas ambire tribus & pulpita dignor
Hinc ille lachrymæ: spissis indigna theatris
Scripta pudet recitare: & nugis addere pondus
Si dixi: rides ait: & Iouis auribus ista
Seruas: fidis enim manare poetica mella
Te solum: tibi pulcher: ad hæc ego naribus vti
Formido & luctantis acuto ne secer vngue:
Displicet iste locus clamo: & diludia posco:
Ludus enim genuit trepidum certamen: & iram:

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0044-8

Ira truces inimicitias & funebre bellum:

AD LIBRVM SVVM.

Vertumnū: ianumq; liber spectare videris
Scilicet vt prostes sosiorum pumice mūdus:
Odisti claues & grata sigilla pudico:
Paucis ostendi gemis: & communia laudas
Non ita nutritus fuge quo discedere gestis:
Non erit emisso reditus tibi: quid miser egi:
Quid volui? dices vbi quis te læserit: & scis
In breue te cogi cum plenus languet amator:
Q, si non odio peccantis desipit augur:
Charus eris Romæ: donec te deserit ætas
Contrectatus vbi manibus sordescere vulgi
Ceperis: aut tineas pasces taciturnus inertes:
Aut fugies Vticam: aut vinctus mitteris Ilerdam
Ridebit monitor non exauditus: vt ille
Qui male parentem in rupes detrusit asellum
Iratus: quis enim inuitum seruare laboret:
Hoc quoq; te manet: vt pueros elementa docentem
Occupet extremis in vicis balba senectus:
Cum tibi sol tepidus plures admouerit aures:
Me libertino natum patre & in tenui re:
Maiores pennas nido extendisse loqueris:
Vt quantum generi demas: virtutibus addas:
Me primis vrbis belli placuisse domiq;:

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0045-4

Corporis exigui: precanum: solibus aptum:
Irasci celerem, tamen ut placabilis essem:
Forte meum si quis te percontabitur æuum:
Me quater undenos sciat impleuisse decembres:
Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno:

Q.HO.FLAC.EPISTO.LIBER SECVNDVS AD AVGVSTVM.

C Um tot sustineas & tanta negotia solus:
Res italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes incõmoda publica: peccem
Si longo sermone morer tua tempora Cæsar:
Romulus: & Liber pater: & cum Castore Pollux:
Post ingentia facta deorum in templa recepti:
Dum terras hominumq; colunt genus: aspera bella
Componunt: agros assignant: oppida condunt:
Plorauere suis non respondere fauorem
Speratum meritis: diram qui contudit hydram,
Notaq; fatali portenta labore subegit:
Comperit inuidiam supremo fine domari:
Urit enim fulgore suo qui pregrauat artes
Infra se positas: extinctus amabitur idem:
Præsenti tibi maturos largimur honores:
Iurandasq; tuum per nomen ponimus aras:
Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes:
Sed tuus hic populus sapiens & iustus in uno

Te nostris ducibus: te graiis anteferendo:
Cætera nequaq̄ simili ratione: modoq̨
Aestimat: & nisi quæ terris semota: suisq̨
Temporibus defuncta videt: fastidit: & odit:
Sic fautor veterum, vt tabulas peccare vetantes
Quas bisquinq̨ viri sanxere & fœdera regum:
Vel Cabiis: vel cum rigidis æquata Sabinis:
Pontificum libros annosa volumina vatum
Dictitet Albano Musas in monte locutas:
Si quia græcorum sunt antiquissima quæq̨
Scripta vel optima: Romani pensantur eadem
Scriptores trutina, non est q̄ multa loquamur:
Nil intra est oleam: nil extra est in nuce duri:
Venimus ad summū fortunæ: pingimus: atq̨
Psallimus: & luctamur achiuis doctius vnctis:
Si meliora dies: vt vina: poemata reddit:
Scire velim chartis preciū quotus arroget annus,
Scriptor: ab hinc annos centū qui decidit: inter
Perfectos veteresq̨ referri debet: an inter
Viles atq̨ nouos? excludat iurgia finis,
Est vetus atq̨ probus centum qui perficit annus,
Quid qui deperiit minor vno mense vel anno?
Inter quos referendus erit? veteres ne poetas?
An quos & presens & postera respuit ætas?
Iste quidem veteres inter ponetur honeste

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0047-5

Qui vel mense breui vel toto est iunior anno:
Vtor promisso: caudæq; pilos vt equinæ
Paulatim vello. & demo vnum: demo etiam vnum
Dum cadet: elusus ratione ruentis acerui
Qui redit ad fastos & virtutem æstimat annis.
Miraturq; nihil nisi quod libitina sacrauit:
Ennius & sapiens: & fortis: & alter Homerus
Vt critici dicunt: leuiter curare videtur
Quo promissa cadant. & somnia Pithagorea:
Neuius in manibus non est: & mentibus heret
Pene recens: adeo sanctum est vetus omne poema
Ambigitur quotiens vter vtro sit prior: aufert
Pacuuius docti famam senis: Actius alti:
Dicitur A frani toga conuenisse Menandro:
Plautus ad exemplar siculi properare Epicharmi:
Vincere Cecilius grauitate: Terentius arte:
Hos ediscit: & hos arcto stipata theatro
Spectat roma potens: habet hos numeratq; poetas
Ad nostrum tempus. Liui scriptoris ab æuo:
Interdum vulgus rectum videt: est vbi peccat:
Si veteres ita miratur/laudatq; poetas
Vt nihil anteferat. nihil illis comparet: errat:
Si quedam nimis antique. si pleraq; dure
Dicere credit eos. ignaue multa fatetur:
Et sapit: & mecum facit: & Ioue iudicat æquo:

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0048-0

Non equidem insector/ delendaq carmina Liui
Esse reor: memini quae plagosum mihi paruo
Orbilium dictare: sed emendata uideri:
Pulchraq: & exactis nimium distantia: miror/
Inter quae verbum emicuit si forte decorum: &
Si versus paulo concinnior vnus & alter:
Iniuste totum ducit/ venditq poema:
Indignor quicquam reprehendi: non quia crasse
Compositum illepideue putetur: sed quia nuper/
Nec veniam antiquis: sed honorem & praemia posci:
Recte nec ne crocum florescq perambulet Acci
Fabula si dubitem: clament perijsse pudorem
Cuncti pene patres: ea cum reprendere coner
Quae grauis Aesopus: que doctus Roscius egit:
Vel quia nil rectum: nisi quod placuit sibi dicunt:
Vel quia turpe putant parere minoribus: & quae
Imberbes didicere senes perdenda fateri:
Iam saliare Numae carmen qui laudat: & illud
Quod mecum ignorat: solus vult scire videri:
Ingenijs non ille fauet/ plauditq sepultis:
Nostra sed impugnat: nos: nostraq liuidus odit:
Q si tam graecis nouitas inuisa fuisset
Qm nobis: quid nunc esset vetus: aut quid haberet
Quod legeret: tereretq viritim publicus vsus:
Vt primum positis nugari Graecia bellis

Liber Secundus.

Cœpit: & in vitium fortuna labier æqua:
Nunc athletarum studiis: nunc arsit equorum:
Marmoris aut eboris fabros aut æris amauit
Suspendit picta vultum mentemq; tabella:
Nunc tibicinibus: nunc est gauisa tragœdis.
Sub nutrice puella velut si luderet infans/
Quod cupide petiit mature plena reliquit:
Quid placet: aut odio est: quod non mutabile credas
Hoc paces habuere bonæ: ventiq; secundi:
Romæ dulce diu fuit & solenne: reclusa
Mane domo vigilare: clienti promere iura:
Cautos nominibus certis expendere nummos:
Maiores audire: minori dicere: per quæ
Crescere res posset. minui damnosa libido:
Mutauit mentem populus leuis: & calet vno
Scribendi studio: puerique: patresq; seueri
Fronde comas vincti. cœnant: & carmina dictant:
Ipse ego qui nullos me affirmo scribere versus
Inuenior Parthis mendatior: & prius orto
Sole vigil calamũ: & chartas: & scrinia posco:
Nauem agere ignarus nauis timet ab rotanũ ægro
Non audet nisi qui didicit dare: quod medicorum est
Promittunt medici: tractant fabrilia fabri:
Scribimus indocti: doctiq; poemata passim:
Hic error tamen. & leuis hæc insania. quantas

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0050-1

Virtutes habeat: sic collige: vatis auarus
Non temere est animus: versus amat, hoc studet vnũ:
Detrimenta: fugas seruorum: incendia ridet:
Non fraudem socio: pueroue incogitat vllam
Pupillo: viuit siliquis & pane secundo,
Militiæ quanq̃ piger & malus: vtilis vrbi,
Si das hoc paruis quoq; rebus magna iuuari
Os tenerum pueri balbumq; poeta figurat:
Torquet ab obscœnis iam nunc sermonibus aures:
Mox etiam pectus præceptis format amicis:
Asperitatis: & inuidiæ corrector: & iræ:
Recte facta refert: orientia tempora notis
Instruit exemplis: inopem solatur & ægrum:
Castis cum pueris ignara puella mariti
Disceret vnde preces? vatem nisi musa dedisset:
Poscit opem chorus: & præsentia numina sentit:
Cælestes implorat aquas docta prece blandus:
Auertit morbos: metuenda pericula pellit:
Impetrat & pacem: & locupletem frugibus annũ:
Carmine dij superi placantur: carmine manes:
Agricolæ prisci, fortes, paruoq; beati,
Condita post frumenta leuantes tempore festo
Corpus, & ipsum animũ, spe finis dura ferentem:
Cum socijs operum: pueris: & coniuge fida
Tellurem porco: Siluanum lacte piabant:

Floribus & vino Genium: memorem breuis æui:
Fescennina per hunc inuenta licentia morem:
Versibus alternis opprobria rustica fudit:
Libertasq; recurrentes accepta per annos
Lusit amabiliter: donec iam sæuus apertam
In rabiem cœpit verti iocus: & per honestas
Ire domos impune minax. doluere cruento
Dente lacessiti: fuit intactis quoq; cura
Conditione super cōmuni: quin etiam lex
Pœnaq; lata malo quæ nollet carmine quenq̄
Describi: vertere modum: formidine fustis
Ad benedicendum: delectandumq; redacti:
Græcia capta ferum victorem cœpit: & artes
Intulit agresti latio: sic horridus ille
Defluxit numerus Saturnius: & graue virus
Munditiæ pepulere: sed in longum tamen æuum
Manserunt: hodieq; manent: vestigia ruris
Serus em̄ græcis admouit acumina chartis:
Et post punica bella quietus. quærere cœpit
Quid Sophocles & Tespis & Aeschilus vtile ferrent
Tentauit quoq; rem si digne vertere posset:
Et placuit sibi natura sublimis & acer:
Nam spirat tragicum satis & fœliciter audet:
Sed turpem putat in scriptis. metuitq; lituram:
Creditur ex medio quia res accessit habere

Sudoris minimũ: sed habet comœdia tanto
Plus oneris quanto veniæ minus: aspice Plautus
Quo pacto partes tutetur amantis ephœbi:
Vt patris attenti: lenonis vt insidiosi:
Quantus Dorsenninus edacibus in parasitis:
Q̃m non adstricto percurrat pulpita socco:
Gestit enim nummũ in loculos demittere: posthac
Securus, cadat, an recto stet fabula talo:
Quem tulit ad scænã ventoso gloria curru:
Examinat lentus spectator: sedulus inflat:
Sic leue, sic paruum est animũ quod laudis auarum
Subruit aut reficit: valeat res ludicra si me
Palma negata macrum: donata reducit opimũ:
Sæpe etiam audacem fugat hoc terretq; poetam
Q, numero plures: virtute & honore minores:
Indocti stolidiq; & depugnare parati:
Si discordet eques media inter carmina: poscunt
Aut vrsum aut pugiles: his nam plebecula gaudet:
Verum equitis quoq; iam migrauit ab aure voluptas
Omnis: ad incertos oculos & gaudia vana
Quattuor aut plures aulea premuntur in horas
Dum fugiunt equitum turmæ peditumq; cateruæ:
Mox trahitur manibus regum fortuna retortis:
Esseda festinant: pilenta: petorita: naues:
Captiuum portatur ebur: captiua corinthus:

Liber primus

Si foret in terris rideret Democritus: seu
Diuersum confusa genus panthera camelo:
Siue elephas albus vulgi conuerteret ora:
Spectaret populum ludis attentius ipsis:
Vt sibi præbentem mimo spectacula plura:
Scriptores autem narrare putaret asello
Fabellam surdo: nam quæ peruincere voces
Eualuere sonum referunt quem nostra theatra:
Garganum mugire putes nemus: aut mare tuscum:
Tanto cum strepitu ludi spectantur & artes
Diuitiæq; peregrinæ: quibus oblitus actor
Cum stetit in scœna concurrit dextera leuæ
Dixit adhuc aliquid? nil sane: quid placet ergo?
Lana tarentino violas imitata veneno:
Ac ne forte putes me: quæ facere ipse recusem:
Quæ recte tractent alij, laudare malignæ:
Ille per extentum funem mihi posse videtur
Ire poeta, meum qui pectus inaniter angit:
Irritat: mulcet: falsis terroribus implet
Vt magus: & modo me Thebis modo ponit Athenis
Verum age: & his qui se lectori credere malunt
Q̄m spectatoris fastidia ferre superbi:
Curam redde breuem: si munus Apolline dignum
Vis complere libris, & vatibus addere calcar
Vt studio maiore petant Helicona virentem:

Multa quidem nobis facimus mala sæpe poetæ:
Vt vineta egomet cædam mea: cum tibi librum
Sollicito damus aut fesso: cum lędimur, vnum
Siquis amicorum est ausus reprendere versum:
Cum loca iam recitata reuoluimus irreuocati:
Cum lamentamur non apparere labores
Nostros, & tenui deducta poemata filo:
Cum speramus eo rem venturam, vt simulatq;
Carmina rescieris nos fingere: commodus vltro
Accersas: & egere vetes: & scribere cogas:
Sed tamen est operæ precium cognoscere, quales
Aedituos habeat belli spectata domiq;
Virtus: indigno non committenda poetæ:
Gratus Alexandro regi magno fuit ille
Cherilus: incultis qui versibus & male natis
Retulit acceptos regale numisma philippos:
Sed veluti tractata notam labemq; remittunt
Attramenta: fere scriptores carmine fœdo
Splendida facta linunt: idem rex ille poema
Qui tam ridiculum tam care prodigus emit:
Edicto vetuit, ne quis se præter Apellem
Pingeret: aut alius Lysippo duceret æra
Fortis Alexandri vultum simulantia: quod si
Iudicium subtile videndis artibus illud
Ad libros, & ad hæc musarum dona vocares:

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0055-9

Boetum in crasso iurares aere natum:
At neq; dedecorant tua de se iudicia: atq; tui
Munera: quæ multa dantis cum laude tulerunt
Dilecti tibi Virgilius: Varusq; poetæ:
Nec magis expressi vultus per ænea signa:
Qm̃ per vatis opus mores animiq; virorum
Clarorum: apparent: nec sermones ego mallem
Repentes per humum. q̃ res componere gestas:
Terrarumq; situs: & flumina dicere: & arces
Montibus impositas: & barbara regna: tuisq;
Auspiciis totum confecta duella per orbem:
Claustraq; custodem pacis cohibentia: Ianum:
Et formidatam Parthis. te principe. Romam:
Si quantum cuperem possem quoq; sed neq; paruū:
Carmen maiestas recipit tua: nec meus audet
Rem tentare pudor/quam vires ferre recusent:
Sedulitas autem stulte quem diligit. vrget.
Præcipue cum se numeris commendat & arte
Discit enim citius. meminitq; libentius illud
Quod quis deridet q̃ quod probat & veneratur:
Nil moror officium quod me grauat: ac neq; ficto
In peius vultu proponi cæreus vsquam.
Nec praue factis decorari versibus opto:
Nec rubeam pingui donatus munere: & vna
Cum scriptore meo capsa porrectus operta

Deferat in vicum vendentem thus, & odores,
Et piper, & quicquid chartis amicitur ineptis:

AD IVLIVM FLORVM:

Flore bono claroq; fidelis amice Neroni:
Si quis forte velit puer tibi vendere natum
Tybure vel Gabijs: & tecum sic agat: hic &
Candidus: & talos a vertice pulcher ad imos:
Fiet eritq; tuus nummorum milibus octo
Verna ministerijs ad nutus aptus heriles:
Litterulis græcis imbutus: idoneus arti
Cuilibet: argilla quiduis imitabitur vda:
Quinetiam canet indoctum: sed dulce bibenti:
Multa fidem promissa leuant, vbi plenius æquo
Laudat, venales qui vult extrudere merces
Res vrget me nulla: meo sum pauper in ære:
Nemo hoc mangonum faceret tibi: non temere a me:
Quiuis ferret idem, semel hic cessauit: & vt fit
In scalis latuit: metuens pendentis habenæ,
Des nummos: excepta nihil te si fuga lædat
Ille feret precium: penæ securus opinor:
Prudens emisti vitiosum, dicta tibi est lex,
Insequeris tamen hunc, & lite moraris iniqua:
Dixi me pigrum: proficiscenti tibi dixi
Talibus officijs prope mancum: ne mea sæuus
Iurgares ad te q; epistola nulla rediret:

Quid tum profeci mecum facientia iura:
Si tamen attentas: quereris super hoc etiam q
Expectata tibi non mittam carmina mendax:
Luculli miles collecta viatica multis
Erumnis: lassus dum noctu stertit: ad assem
Perdiderat: post hoc vehemens lupus: & sibi & hosti
Iratus: pariter ieiunis dentibus acer:
Præsidium regale loco deiecit: vt aiunt:
Summe munito & multarum diuite rerum:
Clarus ob id factum donis ornatur honestis:
Accipit & bisdena super sestertia nummũ:
Forte sub hoc tempus castellum euertere prætor:
Nescio quod: cupiens hortari cœpit eundem
Verbis quæ timido quoq3 possent addere mentem
I bone quo virtus tua te vocat: i pede fausto
Grandia laturus meritorum præmia: quid stas:
Post hæc ille catus: quantũ vis rusticus ibit:
Ibit eo quo vis qui zonam perdidit: inquit:
Romæ nutriri mihi contigit atq3 doceri
Iratus Graiis quantum nocuisset Achilles:
Adiecere bonæ paulo plus artis Athenæ
Scilicet vt possem curuo dinoscere rectum:
Atq3 inter syluas achademi quærere verum
Dura sed amouere loco me tempora grato:
Ciuilisq3 rudem belli tulit æstus in arma

Cæsaris Augusti non responsura lacertis:
Vnde simul primum me dimisere Philippi
Decisis humilem pennis: inopemqꝫ paterni
Et laris & fundi: paupertas impulit audax
Vt versus facerem: sed quod non desit habentem:
Quæ poterunt vnq̃ satis expurgare cicutæ
Ni melius dormire putem q̃ scribere versus:
Singula de nobis anni predantur euntes:
Eripuere iocos: venerem: conuiuia: ludum:
Tendunt extorquere poemata: quid faciam vis
Deniqꝫ non omnes eadem mirantur; amantqꝫ:
Carmine tu gaudes: hic delectatur iambis:
Ille Bioneis sermonibus/ & sale nigro:
Tres mihi conuiuæ prope dissentire videntur/
Poscentes vario multum diuersa palato:
Quid dem: quid non dem: renuis tu: quod iubet alter
Quod petis id sane est inuisum: acidumqꝫ duobus:
Præter cætera me Romæ ne poemata censes
Scribere posse inter tot curas totqꝫ labores?
Hic sponsum vocat: hic auditum scripta/ relictis
Omnibus officijs: cubat hic in colle Quirini:
Hic extremo in Auentino: visendus vterqꝫ:
Interualla vides humanæ commoda: verum
Puræ sunt plateæ nihil vt meditantibus obstet?
Festinat calidus mulis gerulisqꝫ redemptor:

Liber Secundus.

Torquet nunc lapidem, nūc ingens machina tignū,
Tristia robustis luctantur funera plaustris:
Hac rabiosa fugit canis: hac lutulenta ruit sus:
I nunc & versus tecum meditare canoros:
Scriptorum chorus omīs amat nemus & fugit vrbem
Rite cliens Bacchi somno gaudentis & vmbra:
Tu me inter strepitus nocturnos atq; diurnos
Vis canere: & cōtracta sequi vestigia vatum:
Ingenium sibi quod vacuas desumpsit Athenas,
Et studijs annos septem dedit: insenuitq;
Libris & curis, statua taciturnius exit:
Plerumq; & risu populum quatit: hic ego rerum
Fluctibus in medijs & tempestatibus vrbis
Verba lyræ motura sonum connectere digner?
Frater erat Romæ consulti rhetor: vt alter
Alterius sermone meros audiret honores:
Gracchus vt hic illi foret, hic vt Mutius illi:
Qui minus argutos vexat furor iste poetas?
Carmina compono: hic elegos, miserabile visu
Cælatumq; nouem musis opus: aspice primū
Quanto cum fastu: quanto molimine circum
Spectemus vacuam romanis vatibus ædem:
Mox etiam: si forte vacas: sequere: & procul audi
Quid ferat: & quare sibi nectat vterq; coronam:
Cedimur: & totidem plagis consumimus hostem:

Lento Samnites ad lumina prima duello
Discedo Alcæus puncto illius, ille meo quis
Quis nisi Callimachus? si plus adposcere visus
Fit Mymnermus: & optiuo cognomine crescit:
Multa fero: vt placem genus irritabile vatum:
Cum scribo & supplex populi suffragia capto:
Idem finitis studijs & mente recæpta
Obturem patulas impune legentibus aures:
Ridentur mala qui componunt carmina: verum
Gaudent scribentes: & se venerantur: & vltro
Si taceas laudant quicquid scripsere beati:
At qui legitimum cupiet fecisse poema:
Cum talibus animū censoris sumet honesti:
Audebit quæcunq; parum splendoris habebunt:
Et sine pondere erunt: & honore indigna ferentur:
Verba mouere loco quis inuita recedant:
Et versentur adhuc inter penetralia Vestæ:
Obscurata diu populo bonus eruet: atq;
Proferet in lucem speciosa vocabula rerum:
Quæ priscis memorata Catonibus atq; Cethegis
Nunc situs informis premit & deserta vetustas:
Adsciscet noua quæ genitor produxerit vsus
Vehemens & liquidus: puroq; simillimus amni
Fundet opes: Latiumq; beabit diuite lingua
Luxuriantia compescet nimis aspera sano

Liber Secundus.

Leuabit cultu: virtute carentia tollet:
Ludentis speciem dabit: & torquebitur vt qui
Nunc Satyrum/nunc agrestem Cyclopa mouetur
Prætulerim scriptor delirus: inersq; videri
Dum mea delectent mala me vel deniq; fallant
Q̃m sapere & ringi: fuit haud ignobilis Argis
Qui se credebat miros audire tragœdos
In vacuo lætus sessor: plausorq; theatro:
Cætera qui vitæ seruaret munia recto
More bonus sane vicinus: amabilis hospes:
Comis in vxorem: posset qui ignoscere seruis:
Et signo læso non insanire lagenæ:
Posset qui rupem & puteum vitare patentem:
Hic vbi cognatorum opibus: curisq; refectus
Expulit helleboro morbum/bilemq; meraco:
Et rediit ad sese: Pol me occidistis amici
Non seruastis: ait: cui sic extorta voluptas:
Et demptus per vim mentis gratissimus error:
Nimirum sapere est abiectis vtile nugis/
Et tempestiuũ pueris concedere ludum:
Ac non verba sequi: fidibus modulanda latinis:
Sed veræ numerosq;: modosq; ediscere vitæ:
Quocirca mecum loquor hæc: tacitusq; recordor
Si tibi nulla sitim finiret copia limphæ
Narrares medicis/q̃ quanto plura parasti

Tanto plura cupis: nulli ne faterier audes?
Si vulnus tibi monstrata radice vel herba
Non fieret leuius: fugeres radice vel herba
Proficiente nihil curarier? audieras cui
Rem dij donarent illi decedere prauam
Stulticiam: & cum sis nihilo sapientior ex quo
Pleniores tamen vteris monitoribus ijsdem?
At si diuitiæ prudentem reddere possent:
Si timidum: cupidumq minus te: nempe ruberes
Viueret in terris te si quis auarior vno:
Si proprium est quod quis libra mercatur & ære
Quedam: si crædis consultis: mancipat vsus:
Qui te pascit ager tuus est: & villicus orbi
Cum segetes occat tibi mox frumenta daturus
Te dominum sentit: da nummos accipis vuam:
Pullos: oua: cadum temeti: nempe modo isto
Paulatim mercaris agrum fortasse trecentis
Aut etiam supra nummorum milibus emptum:
Quid refert viuas numerato nuper an olim:
Emptor Aricini quondam Veientis & arui
Emptum cœnat olus: quis aliter putat: emptis
Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum
Sed vocat vsq suum: qua populus assita certis
Limitibus vicina refugit iurgia: tanq̄
Sit proprium quicq̄: puncto quod mobilis horæ

Liber Secundus

Nunc prece: nunc precio: nũc vi: nunc morte sup̄ma:
Permutet dominos: & cedat in altera iura:
Sic quia perpetuus nulli datur vsus: & heres
Heredem alterius velut vnda superuenit vndam
Quid vici prosunt? aut horrea? quidue Calabris
Saltibus adiecti Lucani: si metit orcus
Grandia cum paruis: non exorabilis auro:
Gemmas: marmor: ebur: tyrrhena sigilla: tabellas
Argentum: vestes Getulo murice tinctas
Sunt qui non habeant/est qui non curat habere:
Cur alter fratrum: cessare: & ludere: & vngi
Præferat Herodis palmetis pinguibus: alter
Diues. & importunus: ad vmbram lucis ab ortu
Siluestrem flammis & ferro mitiget agrum:
Scit Genius natale comes qui temperat astrum
Naturæ deus humanæ mortalis in vnum
Quodq; caput vultu mutabilis albus & ater:
Vtar & ex modico quantum res poscet aceruo
Tollam: nec metuam quid de me iudicet heres
Q, non plura datis inuenerit: & tamen idem
Scire volam quantum simplex: hilarisq; nepoti
Discrepet: & quantum discordet parcus auaro:
Distat enim spargas tua prodigus: an neq; sumptum
Inuitus facias: neq; plura parare labores:
Ac potius puer vt festis quinquatribus olim

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0064-9

Epistolarum Horatij.

Exiguo gratoq₃ fruaris tempore raptim
Pauperies immunda procul domus absit: ego vtrum
Naue ferar magna an parua, ferar vnus & idem:
Non agimur tumidis velis aquilone secundo:
Non tamen aduersis ætatem ducimus austris
Viribus: ingenio: specie: virtute: loco: re:
Extremi primorum: extremis vsq₃ priores:
Non es auarus: abi: quid? cætera iam simul isto
Cum vitio fuge: rite caret tibi pectus inani
Ambitione: caret mortis formidine: & ira:
Somnia: terrores magicos: miracula: sagas:
Nocturnos lemures: portentaq₃ thessala rides:
Natales grate numeras: ignoscis amicis:
Lenior & melior sis accedente senecta:
Quid te exempta iuuat spinis de pluribus vna?
Viuere si recte nescis, decede peritis:
Lusisti satis: edisti satis: atq₃ bibisti:
Tempus abire tibi est: ne potum largius æquo
Rideat & pulset lasciua decentius ætas:

¶ Impressum Erffurdie per Mattheum maler
Anno domini. M.ccccc.xvij.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0065-5

6.01.86

78 L 1505

ULB Halle 3
004 086 147

Sb.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0067-6

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0068-1

Q. Ho[...]
epistola[...]

VITI VVERL[...]
HORAT[...]

HORAT[...]

Vt titulus monstr[...]
Qua nulla in t[...]
Flaccus sum patri[...]
Narratur Lyri[...]
Forsitan horridul[...]
Nec poterant [...]
Iam nouus & niti[...]
Nancq dedit la[...]
Q, si nosse cupis [...]
Vnde homines [...]
Ardua quid virtus [...]
Me lege: tunc v[...]

Venundant Erfforo[...]
ler in domo vulgar[...]
nuncupato prope m[...]

Farbkarte #13
B.I.G.
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black
Inches Centimetres

[...]IN. HALB.
EX DON.
[...]HEOD. SCHMID.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-112332-p0069-0